

VUOSIRAPORTTI 2010

Sierra Leone

Plan on toiminut Sierra Leonessa vuodesta 1976 lähtien, mutta sisällissodan vuoksi toiminnasta on ollut välillä taukoja. Plan toimii Sierra Leonessa neljällä ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 9 000 kummilasta.

Länsi-Afrikassa sijaitseva Sierra Leone kärsi useiden vuosien ajan poliittisesta epävakauudesta ja sisällissodasta. Viimeksi kuluneiden vuosien aikana tilanne on kuitenkin tasaantunut ja kuluneena vuonna maassa on ollut rauhallista. Maassa välttyttiin suurilta katastrofeilta, sairausepidemioilta ja poliittiselta epävarmuudelta, mikä on helpottanut kehitystyön toteuttamista.

Yksitoista vuotta kestäneen sisällissodan aikana tuhoutui lukuisia teitä ja suuria osa maan infrastruktuurista. Maan jälleenrakennus on käynnissä ja viime vuonna kaupunkien veden- ja sähköntoimitus kohentui. Myös uusia teitä on rakennettu, mikä on kohentanut yhteyksiä pääkaupunki Freetownin ja maan muiden provinssien välillä.

Työttömyysaste on korkea Sierra Leonessa, mutta viime aikoina pankki-, kaivos- ja matkapuhelinteollisuus ovat kukoistaneet ja näille aloille on syntynyt lukuisia uusia työpaikkoja. Monista valopilkuista huolimatta Sierra Leone on edelleen yksi maailman köyhimmistä maista. YK:n ylläpitämällä maiden kehityksen tasoa mittavalla listalla Sierra Leone on sijalla 180 kaikkiaan 182 maasta.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvatusista.

Miksi Plan toimii Sierra Leonessa?

1. Kaikilla lapsilla on oikeus elämään ja kasvamiseen – imeväiskuolleisuus on Sierra Leonessa maailman korkeimpia.
2. Lapsilla on oikeus kehitykseen – lasten ja äitien terveydenhoidossa on suuria puutteita.
3. Lapsilla on oikeus suojeluun – 92 prosenttia lapsista kertoo joutuneensa fyysisen väkivallan kohteeksi koulussa.

Planin työn painopisteet Sierra Leonessa

- Vähentää lapsikuolleisuutta lisäämällä tietoisuutta hygieniasta ja sanitaatiosta.
- Parantaa terveydenhuollon saatavuutta, kouluttaa terveys-työntekijöitä ja lisää tietoa lasten ja äitien terveydenhuollon merkityksestä.
- Ehkäistä lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa niin kotona kuin koulussakin tekemällä yhteistyötä valtion ja paikallisten toimijoiden kanssa.
- Toteuttaa vaikuttamistyötä lasten oikeuksien toteutumiseksi.
- Tehdä työtä sen eteen, että lasten mielipiteet otetaan huomioon ja että lasten etu on aina ensisijalla kaikessa yhteisön kehitystyössä.

Planin työ 2010

Vahingolliset tavat ja tyttöjen seksuaalinen hyväksikäyttö ovat yleisiä Sierra Leonessa. 30 prosenttia lapsista kertoo joutuneensa raiskauksen uhriksi koulumatkalla tai koulussa. 10 prosenttia tytöistä kertoo joutuneensa pakotetuksi yhdyntään aseella tehdyn väkivallan jälkeen.

Sierra Leonessa ei ole maanlaajuista lainsäädäntöä, joka koskisi seksuaalirikosten ja haitallisten tapojen kuten naisten ja tyttöjen ympärileikkausten ehkäisemistä. Plan tiivisti viime vuonna yhteistyötään hallituksen ja muiden toimijoiden sekä kaikkien neljän ohjelma-alueen paikallisväestön kanssa ehkäistäkseen paikallisella tasolla haitallisten tapojen toteuttamista

ja lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia sekä lisätäkseen lasten turvallisuutta koulussa.

Viime vuonna saavutettiin monia hyviä tuloksia terveyden ja sanitaation osa-alueilla. Malariasääskien määrä asutusten liepeillä on vähentynyt 50 prosentilla ja hyönteismyrkkyllä käsitellyn hyttysverkon alla nukkuu aiempaa 69 prosenttia useampi äideistä ja heidän alle 5-vuotiaista lapsistaan. Niiden ihmisten määrä, jotka hakeutuvat malarian vuoksi hoitoon ja saavat sairautensa hoitoa on kasvanut 49 prosentilla.

Yhä useampi äiti hakeutuu terveystieteeseen ennen raskautta, raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen. Samalla kun toimivan ja asianmukaisen äitien ja lasten terveydenhuollon saatavuus on Planin ohjelma-alueilla parantunut, on äitikuolleisuus vähentynyt 28 prosentilla ja alle 5-vuotiaiden lasten kuolleisuus 25 prosentilla. Näistä hyvistä tuloksista huolimatta imeväiskuolleisuus on Sierra Leonessa maailman korkeimpia ja tilanteen muuttamiseksi on vielä paljon työtä tehtävänä.

Jotta perheet voisivat itse vaikuttaa toimeentuloonsa ja kohentaa tulojaan, on 5 094 aikuista ja 1 065 nuorta yrittäjää Freetownissa saanut mahdollisuuden käyttää pankkipalveluita pienlainahankkeen ansiosta.

Terveys

Vuoden 2010 saavutuksia

Planin ohjelma-alueilla on

- Lapsikuolleisuus vähentynyt 25 prosentilla
- Äitikuolleisuus vähentynyt 28 prosentilla
- Malariakuolemat vähentyneet 50 prosentilla

Kilpailu lasten terveyden edistämiseksi

Moyamban alueella elää 270 000 ihmistä, joista 46 000 on alle 5-vuotiaita lapsia. Alue on koko Sierra Leonen vähiten kehittyneimpiä. Alueen lapsikuolleisuus on korkea – 283 lasta 1000:sta kuolee ennen viidettä syntymäpäiväänsä. Luku on huomattavasti korkeampi kuin koko maan keskiarvo 140 lasta 1 000 syntynyttä kohden.

Monet naiset kuolevat synnytyksessä, sillä he eivät synnytä

terveyspisteessä tai heillä ei ole terveydenhuollon ammattilaisia mukana synnytyksessä. Plan työskentelee terveydenhoidon saatavuuden parantamiseksi sekä äitien ja lasten terveydenhuollon merkityksen tiedostamisen lisäämiseksi. Plan panostaa yleisten sairauksien kuten malarian ja hiv/aidsin ehkäisemiseen sekä tiedottaa siitä, että on tärkeää hakea hoitoa näihin sairauksiin.

Paikallisen terveydenhoidon kanssa tehtävän tehokkaan yhteistyön kautta Plan pyrkii edistämään lasten fyysistä, henkistä, kognitiivista ja sosiaalista kehitystä. Yksi tapa edistää lasten kehitystä on järjestää erilaisia tilaisuuksia, jossa vanhemmat saavat koulutuksen lisäksi myös mahdollisuuden kertoa omista kokemuksistaan ja oppia toisten vanhempien kokemuksista. Joka vuosi järjestetään kilpailu, jossa valitaan yhdet vanhemmat vuoden lähettiläiksi lasten terveyttä ja kehitystä tukevaan työhön.

Vanhemmat nostavat esiin myönteisiä esimerkkejä tilanteista, joissa heillä on ollut jokin lasten hoitoon tai kasvatukseen liittyvä ongelma ja kertovat, kuinka he onnistuivat ratkaisemaan tilanteen. Paikalliset terveystyöntekijät valitsevat joukosta jatkoon viidestä kuuteen paria, jotka vastaavat kysymyksiin esimerkiksi vanhempien osuudesta lasten kehitykseen ja siitä, mitä rokotuksia heidän omat lapsensa ovat saaneet. Pari, joka saa eniten pisteitä, voittaa kilpailun ja heidät nimitetään vuoden lähettiläiksi.

Voittajapari auttaa paikallisia terveystyöntekijöitä järjestämällä koulutuksia ja tiedotustilaisuuksia alueen muille miehille ja naisille. Kilpailun voittanut isä herra Gordon kertoo kokemuksistaan lähettiläänä:

”Siitä lähtien, kun minut ja vaimoni valittiin vuoden lähettiläiksi, olemme kiertäneet eri kylissä ja kertoneet perheille siitä, millä eri tavoilla vanhemmat voivat parantaa lastensa terveyttä. Meidät on otettu vastaan lämpimästi, sillä monet vanhemmat kokevat, että perheen terveydestä huolehtiminen on usein vaikeaa ja he kaipaavat neuvoja ja vinkkejä.”

Tämä menetelmä, joka on yksi useista lasten terveyden kohentamiseksi toteutetuista, on ollut todella menestyksellinen ja vanhemmat eri ammattiryhmistä ja myös toiminta-alueen

ulkopuolelta toivovat, että tällaista toimintaa jatkettaisiin.

Koulutus

Vuoden 2010 saavutuksia

60 tyttöä Kailahunin alueella saanut koulustipendin
246 304 lasta osallistunut Planin koulutushankkeisiin
3 340 lasta saanut koulukirjoja ja muuta oppimateriaalia

Koulustipendeillä parempi tulevaisuus

Kaikilla lapsilla sukupuoleen katsomatta on oikeus koulunkäyntiin. Kaksi vuotta sitten Planin aluetoimisto Länsi-Afrikassa toteutti tutkimuksen, joka osoitti, että koulua käyvien lasten osuus Sierra Leonessa on matala, erityisesti tyttöjen kohdalla. Syitä tilanteeseen on monia, mutta ennen kaikkea syynä on se, että tyttöjen koulunkäyntiä ei pidetä tärkeänä ja maassa on kulttuurisia tapoja, jotka estävät tyttöjen koulunkäynnin. Ne tytöt, jotka käyvät koulua, joutuvat usein seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi. Plan tekee töitä lasten oikeuksien loukkausten ehkäisemiseksi ja sen eteen, että yhä useampi lapsi saisi käydä koulua.

Safie on 13-vuotias tyttö Kailahunin alueelta. Hän ei muista mitään vanhemmistaan, eikä hänelle ole koskaan kerrottu totuutta heidän poismenostaan. Hän asui maanviljelijän kanssa naimisissa olevan tätinsä kanssa. Jokapäiväisen ruoan saaminen

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

ei ollut taattua eivätkä täti ja hänen miehensä asettaneet Safien koulunkäyntiä etusijalle. Safie vietti suuren osan ajastaan maatilan töissä tai myymässä tuotteita torilla. Aikaa ei jäänyt koulutehtäville ja Safien koulumenestys heikkeni koko ajan.

Eräänä päivänä Safie kuuli, että tytöillä oli mahdollisuus saada stipendi koulunkäyntiä varten, ja hän kiirehti puhumaan hankkeesta vastaavan henkilön kanssa. Safie sai apurahan ja pystyi aloittamaan koulun sisäoppilaitoksessa, jossa hänellä on mahdollisuus olla yhdessä ikätovereidensa kanssa.

”Opettajat ovat kuin äitejä meille, voimme puhua heille avoimesti henkilökohtaisista asioista. Meillä on hyvää ruokaa ja sitä on riittävästi ja lisäksi meillä on vessat, sähköä sekä ihmisiä, joille voimme tarvittaessa puhua”, kertoo Safie.

Koulussa lapset saavat opetusta myös hygieniasta ja terveydestä. Vuoden aikana Safien koulumenestys kohentui huomattavasti.

Toinen esimerkki siitä, kuinka nuoret itse voivat saada aikaan myönteistä kehitystä, kun heille annetaan siihen välineitä, on yläasteelta Freetownissa, jossa oppilaat saivat koulukirjaston. Tämän jälkeen ryhmä tyttöjä perusti nuorten kirjailijakerhon, jonka toiminnassa kirjaston kirjat olivat todella tärkeitä. Toisessa koulussa tytöt saivat oppia viestintätaidoissa ja monet heistä osaavat nyt johtaa keskustelutilaisuuksia.

Plan tekee yhteistyötä hallituksen ja opetusministeriön kanssa lisätäkseen koulutuksen saatavuutta, kohentaakseen opetuksen laatua sekä lisätäkseen tietoisuutta erityisesti tyttöjen koulunkäynnin tärkeydestä.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Tänä vuonna Plan panostaa lasten oikeuksiin, nuorten mahdollisuuksiin ja naisten voimaannuttamiseen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Sierra Leonessa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraito 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

